

Η τέχνη του δρόμου βρήκε σπίτι, Σ. Σαραντοπούλου

Διαβάστε τα παρακάτω αποσπάσματα σχετικά με την έκθεση γκράφιτι και την τέχνη του δρόμου *No respect*, που φιλοξενήθηκε από τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών:

- Απόσπασμα από το κείμενο της Σεμίνας Σαραντοπούλου στην Καθημερινή.
 - Αποσπάσματα από δοκίμια για το γκράφιτι από την έντυπη έκδοση της έκθεσης.
 - Δείτε και τις φωτογραφίες από την έντυπη έκδοση της έκθεσης.
-

Σεμίνα Σαραντοπούλου

Η τέχνη του δρόμου βρήκε σπίτι

Φωτογραφία: Άγγελος Γιωτόπουλος

[...] Μορφή διαμαρτυρίας ή βανδαλισμός; Τέχνη ή ρύπανση; Κοινωνικό μήνυμα ή παραβατική δραστηριότητα που δικαίως τιμωρείται ακόμη και με φυλάκιση;

Η αμφιλεγόμενη τέχνη του δρόμου έχει κατορθώσει πολλές φορές να δώσει χρώμα στο γκρίζο των μεγαλουπόλεων, αλλά τι γίνεται όταν η αισθητική και το μέτρο χάνονται ή όταν μουντζουρώνονται αγάλματα και νεοκλασικά; Σε αυτά τα ερωτήματα αποσκοπεί να δώσει απαντήσεις η ανατρεπτική έκθεση που φιλοξενεί η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών με τίτλο «No respect». Αναδεικνύοντας μια εναλλακτική μορφή έκφρασης του 20ού αιώνα και επαναπροσδιορίζοντας τη σχέση της με το νεανικό κοινό, καταγράφει -για πρώτη φορά- την ιστορία της graffiti & street art σκηνής, όπως αυτή αποτυπώνεται σήμερα στους δρόμους της χώρας.

Με προϋπόθεση την ανωνυμία

[...] η ανωνυμία είναι απαραίτητο στοιχείο στο χώρο τους - ακόμη και τα tags μοιάζουν με δυσανάγνωστα γραφήματα. [...]

Η ανταπόκριση των καλλιτεχνών ξεπέρασε κάθε προσδοκία: οι συμμετοχές έφτασαν τις 168, άτομα από 19 μέχρι 40 ετών που προέρχονταν από όλες τις πόλεις της Ελλάδας. «Είχαν πολλούς ενδοιασμούς και δεν ήταν εύκολο να πειστούν. Τους ζητούσα να λειτουργήσουν ως καλλιτέχνες δρόμου, αλλά σε κλειστό, περιορισμένο χώρο. Να αφιερώσουν ένα μήνα στη δημιουργία ενός έργου για το οποίο, υπό κανονικές συνθήκες, εξαιτίας της παρανομίας, αφιερώνουν λίγα λεπτά. Τους εγγυήθηκα ότι δεν θα είναι κάτι mainstream και ότι, παρά τα φαινόμενα, υπάρχουν αντισυμβατικά περιβάλλοντα εκεί που δεν το περιμένεις.» [...]

Τι σημαίνει «Fame»;

Πολλοί επισκέπτες φωτογραφίζονται στην είσοδο, μπροστά στο «Fame» του NAR. «Μεταφράζεται ως “φήμη”, αλλά διαβάζεται και ως “φάμε” και παραπέμπει σε μια εποχή που τα “τρώμε”, “φάγαμε”, “δεν έχουμε να φάμε” είναι εξαιρετικά επίκαιρα», εξηγεί η κ. Καρρά.

Ανάμεσα σε τουρίστες όλων των ηλικιών που περιφέρονται στο χώρο, εντοπίζω τρεις νεαρές Ελληνίδες. Η Αλίκη ήρθε «γιατί με γοητεύει το μυστήριο γύρω από την ταυτότητα των καλλιτεχνών του δρόμου». Η Φιλιά βρίσκει ενδιαφέρουσα «την ανάγκη ενός εφήβου να πάρει ένα σπρέι και να γεμίσει μια λευκή επιφάνεια. Δεν είναι μόδα, είναι μικρόβιο». Ρωτάω τη Στέλλα, κοινωνιολόγο, αν ένας ζωγράφος που δημιουργεί πάνω σε καμβά είναι κατά τη γνώμη της λιγότερο ταλαντούχος. «Όλα έχουν να κάνουν με τη διαχείριση της ελευθερίας. Η Αθήνα είναι γεμάτη γκράφιτι επειδή ο πολίτης δεν σέβεται μια πόλη που δεν δείχνει να τον σέβεται», λέει.

Σεμίνα Σαραντοπούλου, Η τέχνη του δρόμου βρήκε σπίτι, [Καθημερινή](#) 5/5/2014

Αποσπάσματα από την έντυπη έκδοση για την Έκθεση graffiti «No Respect», Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, 2014

1

[...] Όταν το σύγχρονο graffiti έκανε την εμφάνισή του στα τέλη της δεκαετίας του 1960, οι δημιουργοί του συνήθιζαν να αποκαλούν την πρακτική τους ως “γράψιμο” (writing). Από αυτόν τον προσδιορισμό πηγάζει και ο όρος “γραφείς” (writers), όπως αρέσκονται να αυτοαποκαλούνται οι “γκραφίταδες”, ο οποίος επικρατεί μέχρι τις μέρες μας. Οι writers περιγράφουν την δραστηριότητά τους χρησιμοποιώντας το ρήμα “γράφω” υπό μορφή γερουνδίου (writing-γράφοντας). Το γεγονός αυτό φανερώνει την αξία που δίνουν οι writers στην ενέργεια της πράξης.[...]

[...] το signature graffiti, που μπορεί να περιγραφεί ως η αυτόκλητη δραστηριότητα επαναληπτικής (επι)γραφής ενός επινοημένου ονόματος, γνωστό ως “tag”, πάνω σε δημόσιες, αστικές επιφάνειες, με στόχο τη διεκδίκηση μιας ιδιότυπης φήμης του γραφέα από τα μέλη της graffiti κοινότητας.[...]

Κωνσταντίνος Αβραμίδης,

Δημόσια {Υπο}γραφή: Ζητήματα υλικότητας και τοποθέτησης, από την έντυπη έκδοση για την Έκθεση graffiti «No Respect», Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, 2014

2

[...] Το γκράφιτι, ως καλλιτεχνική έκφραση, εμφανίστηκε εδώ και τουλάχιστον σαράντα χρόνια, στη Φιλαδέλφεια της Νέας Υόρκης και σε πόλεις στα βορειοανατολικά των Ηνωμένων Πολιτειών, στα τέλη της δεκαετίας του 1960 και στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Η τέχνη του δρόμου έχει τις καταβολές της σε πιο περίπλοκο και πλούσιο παρελθόν, αν και ο όρος “τέχνη του δρόμου” ήταν μάλλον άγνωστος μέχρι τις αρχές ή και τα μέσα της δεκαετίας του 1980. Και τα δύο κινήματα εμφανίστηκαν την εποχή της “αστικής κρίσης” στις Ηνωμένες Πολιτείες-την πρώτη εποχή λιτότητας μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο στο εσωτερικό της υπερδύναμης-και επιφορτίστηκαν και οι δύο όροι με συσχετισμούς αστικής παρακμής, καταστροφής και φθοράς. Το γκράφιτι και η τέχνη του δρόμου θεωρήθηκαν ως ένδειξη φυσικής και κοινωνικής κατάρρευσης των πόλεων (και του πολιτισμού). Τα γκράφιτι και η τέχνη του δρόμου θεωρήθηκαν συμπτώματα περιπτώσεων ανεξέλεγκτης αδιαφορίας, ενώ παρουσιάστηκαν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ως το αποτέλεσμα παραμελημένης ατομικής

ιδιοκτησίας, ανεύθυνων κοινωνικών ομάδων που δεν υπόκεινται σε αστυνομικό έλεγχο, ή ελίτ που απέτυχαν να ηγηθούν στην υπηρεσία της ελεύθερης αγοράς, η οποία υποτίθεται ότι περιλαμβάνει όλα τα πραγματοποιήσιμα ανθρώπινα όνειρα. Ανάρμοστα έργα τέχνης που παραβίαζαν τον (σχετικά πρόσφατο) θεμέλιο λίθο της κοινωνικής τάξης πραγμάτων (ιδιωτική ιδιοκτησία) αντικατοπτρίζοντας έναν πληθυσμό, μια πόλη, ένα έθνος, έναν πλανήτη “εκτός ελέγχου”.[...]

Joe Austin,

3 Σύντομα Δοκίμια για την Αθήνα, μτφρ. Άννα Ζαρίφη, από την έντυπη έκδοση για την Έκθεση graffiti «No Respect», Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, 2014

3

[...] Είναι το γκράφιτι, ή οι υποκατηγορίες του, τέχνη; Είναι γνωστή η δημόσια συζήτηση όπου η μία εκ των δύο αντίπαλων θέσεων υποστηρίζει ότι το γκράφιτι είναι βανδαλισμός, φθορά ξένης περιουσίας, ρυπαντικό στοιχείο, και συνεπώς παράνομο, ενώ η άλλη διατείνεται ότι είναι μια μορφή ελεύθερης έκφρασης, με πολιτικό, κοινωνικό, ανθρωπολογικό, αρχιτεκτονικό, ακόμα και καλλιτεχνικό ενδιαφέρον, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις μετεξελίσσεται όντως σε τέχνη (καταρχήν, του δρόμου).

Μαριλένα Β.Καρρά,

Η ταυτότητα-και όχι μόνο-μιας «Ασεβούς» Έκθεσης, εισαγωγή στην έκδοση για την Έκθεση graffiti «No Respect», Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, 2014

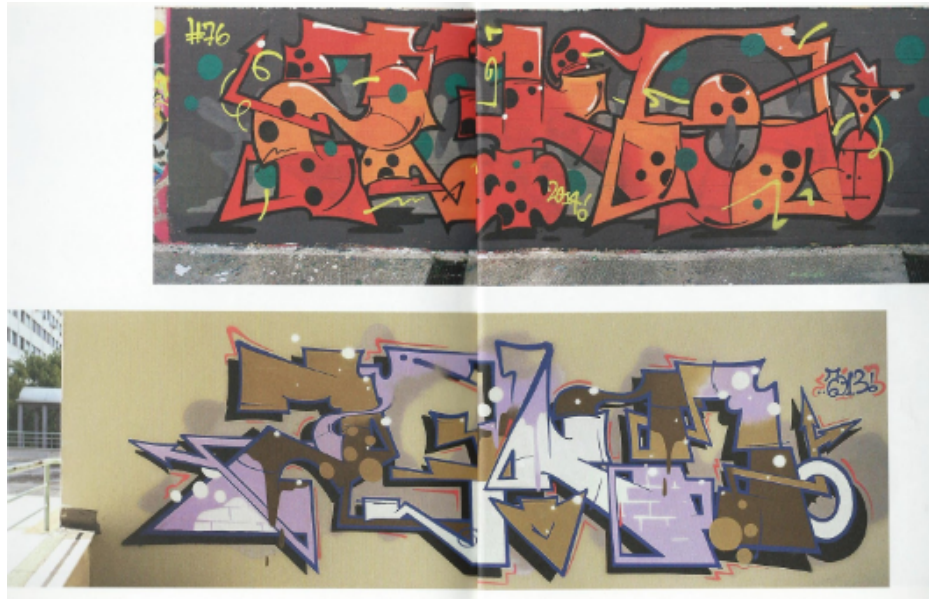
Φωτογραφίες, από την έντυπη έκδοση της έκθεσης

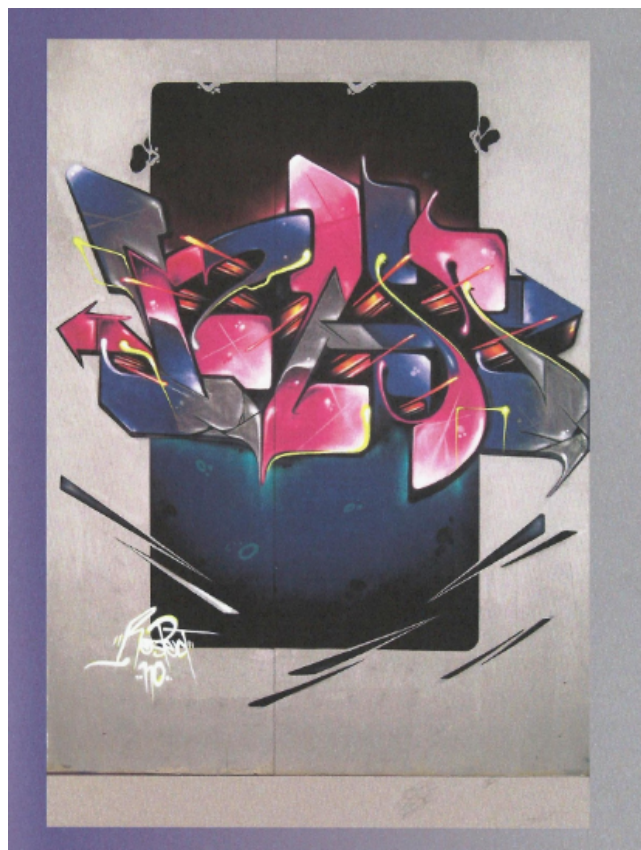
Έντυπη έκδοση της έκθεσης «No respect»

Έντυπη έκδοση της έκθεσης «No respect»

Έντυπη έκδοση της έκθεσης «No respect»

Έντυπη έκδοση της έκθεσης «No respect»

Ασκήσεις

1. Στο κείμενο της Σαραντοπούλου και στις δύο τελευταίες περιόδους του αποσπάσματος (2) από τα δοκίμια για το γκράφιτι αναφέρονται ερμηνείες που δόθηκαν για το πώς δημιουργήθηκε το γκράφιτι και η τέχνη του δρόμου. Προσπαθήστε να αποδώσετε με δικά σας λόγια αυτές τις ερμηνείες σε ένα σύντομο κείμενο.
2. Γιατί, κατά τη γνώμη σας, οι γκραφιτάδες αξιοποιούν στα έργα τους τα γράμματα; Για ποιο λόγο υπογράφουν τα έργα τους; Να απαντήσετε, αφού παρατηρήσετε τις φωτογραφίες και συμβουλευτείτε το κείμενο της Σαραντοπούλου και το απόσπασμα (1) του Αβραμίδη.
3. Να επιχειρηματολογήσετε υπέρ και κατά του γκράφιτι, λαμβάνοντας υπόψη τις δύο αντίθετες θέσεις που συμπυκνώνονται στο απόσπασμα (3). Φροντίστε να υποστηρίξετε τις απόψεις σας και με τεκμήρια, δηλαδή με αναφορές σε έργα γκράφιτι και της τέχνης του δρόμου. **ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ-ΤΕΚΜΗΡΙΑ**
4. Περπατήστε σε μια περιοχή όπου υπάρχουν γκράφιτι και μετά καταγράψτε τις εντυπώσεις και τις σκέψεις από την εμπειρία σας σε ένα κείμενο με τη μορφή χρονογραφήματος. **ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ**